

La Facultat de Teologia de Catalunya desgrana la *Verbum Domini*

Ds, 15/01/2011 per Catalunya Religió

(*Facultat de Teologia de Catalunya*) La darrera exhortació apostòlica postsinodal del Papa Benet XVI, *Verbum Domini* (La Paraula del Senyor), ha estat aquesta setmana el motiu d'una acte de presentació a la [Facultat de Teologia de Catalunya](#) (FTC). En l'acte hi han intervingut els professors M. Claustré Solé, del Departament de Bíblia; Agustí Borrell, cap del Departament de Bíblia; Salvador Pié-Ninot, del Departament de Teologia Sistemàtica; i Armand Puig, degà de la FTC. Salvador Pié-Ninot ha analitzat el text, que ha dividit en tres parts, i que, de forma original, segueixen el pròleg de l'Evangeli de Joan.

La primera part, **La Paraula de Déu** (*Verbum Dei*), és la més teològica que presenta "l'ús analògic de la Paraula de Déu", fruit "d'una simfonia de la Paraula, d'una única Paraula que s'expressa de diverses maneres: 'un cant a veus'"; l'ús primari es refereix "al Verb fet carn" (Jn 1,14); també "el liber naturae forma part essencialment d'aquesta simfonia a diverses veus en què s'expressa l'únic Verb"; igualment, "s'expressa al llarg de tota la història de la salvació i en la predicació dels Apòstols"; per tant -segons el Pié-Ninot-, la Paraula de Déu es transmet en la Tradició viva de l'Església. La Sagrada Escriptura, Antic i el Nou Testament, és la Paraula de Déu testificada i inspirada divinament. Tot això ens ajuda a entendre per què en l'Església es venera tant la Sagrada Escriptura, encara que la fe cristiana no és una religió del Llibre: el cristianisme és la religió de la Paraula de Déu, del Verb encarnat i viu. Per tant, l'Escriptura ha de ser proclamada, escoltada, llegida, acollida i viscuda com a Paraula de Déu, en el si de la Tradició apostòlica, de la qual no es pot separar".

En aquest context, assegura el Salvador Pié-Ninot, es troba en miniatura una presentació original i molt nova d'una "Cristologia de la Paraula" (ns.11-13) que marca tot el conjunt. Es parteix de la formulació patristica de Crist com a *Verbum abbreviatum* (Verb abreujat), que escolta i obeeix la Paraula del Pare, segueix la "Paraula de la creu", en el Misteri Pasqual realitzat "segons les Escriptures". Com a desplegament s'afirma que "és la Tradició viva de l'Església la que ens fa comprendre de manera adequada l'Escriptura com a Paraula de Déu. Encara que el Verb de Déu precedeix i transcendeix l'Escriptura, pel fet de ser inspirada per Déu conté la Paraula divina de manera molt singular". Tenint present, a més, que "a través de totes les paraules de la sagrada Escriptura, Déu només diu una Paraula, el seu Verb únic, en el qual ell es diu totalment. Finalment, es presenta el lligam entre inspiració i veritat, tal com recorda el Vaticà II a l'entendre que

inspiració significa que la Bíblia comunica no una veritat qualsevol, sinó “la veritat per a la nostra salvació”. Per això es demana més aprofundiment i recerca sobre aquest lligam, també per la problemàtica de la lectura fonamentalista.

Segueix una breu síntesi teològico-fonamental sobre la resposta de l’home al Déu que parla, subratllant “la primacia de la Paraula de Déu adreçada a l’home” amb una preciosa reflexió sobre “Déu que escolta la necessitat de l’home i el seu clam, ja que ‘el fruit de la Sagrada Escriptura és la plenitud de la felicitat eterna; on seran sadollats tots els nostres desitjos (Bonaventura)’”. Per això, el pecat és no escoltar la Paraula de Déu. Clou una referència a Maria com a “Mare del Verb de Déu” i “Mare de la fe” exhortant a estudiar la relació entre mariologia i teologia de la Paraula.

L’hermenèutica de l’Escriptura és la secció més extensa i parteix d’aquesta clara afirmació que la resumeix: “el lloc originari de la interpretació de la Bíblia és la vida de l’Església”, i per això s’interroga com “l’Escriptura és com l’ànima de la teologia”, i per aquesta raó reprèn –el text més recordat de la *Verbum Domini* i comentat pel Papa al Sínode- quan indica els tres criteris de la interpretació: 1. La unitat de tota l’Escriptura, anomenada avui exegesi canònica; 2. La Tradició viva de l’Església; 3. L’analogia o coherència amb la fe de l’Església. “Només on s’apliquen els dos nivells metodològics (l’històric-crític i el teològic) es pot parlar d’una exegesi teològica, d’una exegesi adequada a aquest llibre”. Es parla del lligam entre “sentit literal i espiritual” segons el díptic medieval: “el sentit literal ens diu els fets i l’al·legòric què hem de creure; el moral ens explica què hem de fer i l’anagògic on anem”; se subratlla la necessitat de transcendir la ‘lletra’, la unitat entre l’Antic i el Nou Testament, es recomana “el diàleg entre pastors, teòlegs i exegetes”, i que es tingui present en els estudis teològics el citat *Verbum Domini* 12, i també el punt 10 sobre el Magisteri.

La segona part, **La Paraula en l’Església** (*Verbum in Ecclesia*), iniciada per un preciós i ampli apartat sobre la litúrgia on solemnement s’afirma que “la litúrgia és lloc privilegiat de la Paraula de Déu” ja que “l’Església és la casa de la Paraula”. Paraula de Déu i Eucaristia tenen lloc rellevant seguint la lectura patristica de Jn 6 i Lc 24 (ns.53-55), tot lligat a la sacramentalitat de la Paraula de Déu, de la qual es recorda el caràcter ‘performatiu’, que pot ajudar a “una comprensió més unitària de la Revelació realitzat ‘amb gestos i paraules intimament connexos’. Se cita la lectura ‘canònica’ de l’Escriptura per a solucionar dificultats entre l’Antic i el Nou Testament i es presenta “el ministeri del lectorat com a ministeri laïcal”, per homes i dones, responent així a la proposta sinodal sobre la possibilitat d’un ministeri ‘instituit’ femení, i sobre l’homilia se suggereixen aquestes preguntes: “què diuen les lectures proclamades? què em diuen a mi personalment? què he de dir a la comunitat, tenint en compte la seva situació concreta?”. Es clou aquesta part amb un petit i útil vademècum sobre Paraula de Déu i Litúrgia; suggeriment “d’un lloc visible i d’honor” per la Bíblia.

Ja centrats en la Paraula de Déu en la vida eclesial, s’accentua la importància de “l’animació bíblica de la pastoral”, que toca la catequesi, la formació bíblica, i l’ampli camp de les vocacions: ministres ordenats; candidats a l’Orde sagrat; vida consagrada; fidels laics; i matrimoni i família. De forma molt rellevant es presenta “la lectura orant o lectio divina” –el mètode estrella del Sínode- que parteix de la lectura, meditació, oració i contemplació, i a les quals s’afegeix com a conclusió l’acció. Clouen dos punts: un sobre la pregària mariana i l’altre sobre la Terra Santa com a “cinquè Evangeli”.

La tercera part, **La Paraula al món** (*Verbum mundo*), iniciada amb l'anunci de la Paraula de Déu, definida finament com a "Logos de l'esperança, ja que l'home necessita la 'gran esperança' per a poder viure el seu present, la gran esperança que és el Déu que té un rostre humà i que ens 'ha estimat fins a l'extrem' (cf. Jn 13,1)". L'anunci de la Paraula té com a contingut el regne de Déu (cf. Mc 1,14-15), que és la persona mateixa de Jesús (l'autobasileia)". Segueix l'accent en la missió ad gentes, i, sobretot, en la nova Evangelització: "dels batejats, però no prou evangelitzats", així com una síntesi sobre el testimoni; bellament se subratlla la Paraula de Déu i el compromís en el món (els "petits": Mt 25,40; justícia; pau; caritat; joves; emigrants; sofrents; pobres; creació).

Un punt molt significatiu és el dedicat a les cultures amb la preciosa afirmació de "la Bíblia com a un gran codi per les cultures", així com la importància del seu coneixement a les escoles i universitats, les seves diverses expressions artístiques amb l'apreci envers els artistes "enamorats de la bellesa". Per últim -assegura Salvador Pié-Ninot-, hi ha un breu apunt sobre el diàleg interreligiós -particularment amb els jueus i els musulmans-. Es clou, amb una formulació nova que la teologia recent ha fet emergir: dir Paraula de Déu vol dir que es tracta de "la Paraula definitiva de Déu sobre el cosmos i la història", que troba en Maria "la Mare de la Paraula de Déu i la Mare de l'alegria".